וּתְרוּעָה מִזֶּה וּתְקִיעָה מִזֶּה. * [א]וְיֵשׁ אוֹמְרִים (ז) דְּוַקָּא בְּשֶׁלֹּא הִפְסִיק בֵּינֵיהֶם בְּקוֹל שׁוֹפָר (ח) שֶׁאֵינוֹ רָאוּי בְּאוֹתָהּ (פ) בָּבָא: **ג** [ה]שְׁמַע תְּשַׁע תְּקִיעוֹת מִתְּשָׁעָה בְּנֵי אָדָם (ט) שֶׁתָּקְעוּ כֻּלָּם כְּאֶחָד, לֹא יָצָא, שֶׁאֵין כָּאן פְּשׁוּטָה לְפָנֶיהָ וּפְשׁוּטָה לְאַחֲרֶיהָ. הַגָּהּ: *וְאִם שְׁנַיִם תָּקְעוּ כְּאֶחָד כָּל הַסֵּדֶר, (י) וַאֲפִלּוּ אֶחָד תָּקַע בַּחֲצוֹצְרוֹת, (יא) יָצָא, דְּיָהִיב דַּעְתֵּיהּ עַל הַשּׁוֹפָר (הגהות אשרי (פ"ג סי' פ) וגמרא פרק ראוהו בית דין (כז.)): **ד** [ו]הָיָה זֶה צָרִיךְ פְּשׁוּטָה וְהָרַב הַמַּגִּיד בְּפֶרֶק ג' (הל' ב-ג) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ"ן (לד: ד"ה הא דאקשינן) וְשָׁלְחָה נִתְבַּטֵּל. רַמְבַּ"ם שָׁם (ה"ח). **ה** שָׁם (לד:) בְּבָרַיְיתָא וּבְגֶמָרָא הָרא"ש (פ"ד סי' יג) וְהָרַמְבַּ"ם (פ"ג ה"י) וּשְׁאָרֵי פּוֹסְקִים. **ו** יְרוּשַׁלְמִי בְּפֶרֶק ב' דְּמְגִלָּה (ה"ב) וַהֲבִיאוֹ הָרַ"ן שָׁם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה (יא: ד"ה אמר ר' יוחנן).

בַּאֵר הֵיטֵב

ב (פ) **בָּבָא.** וְאִם שָׁמַע קוֹל הָרְאוּי לְאוֹתוֹ בָּבָא שְׁתֵּי פְּעָמִים כְּגוֹן תְּקִיעָה וּתְרוּעָה וּתְרוּעָה וּתְקִיעָה, יָצָא. לְבוּשׁ. וְהִסְפִּים עִמּוֹ הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ג) וְאֵינוֹ כֵן דַּעַת הַט"ז (סק"ב), עַיֵּן שָׁם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ שֵׁשׁ לְבַטָּלָה, וְכֵן עֲשָׂה מַעֲשֶׂה וּבִטְּלָהּ בְּמִדְרָשׁ הַגְּדוֹל הַנּוֹהֲגִין עַל פִּי הָאֲרִ"י זַ"ל:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּשָׁהָה בְּאֹנֶס, אִם שָׁהָה אֲפִלּוּ רַק כְּדֵי לִגְמֹר אֶת כָּל הַסֵּדֶר (י) יַחֲזֹר לְרֹאשׁ אוֹתוֹ הַסֵּדֶר לְפִי פְּסַק הָרַמְ"א בְּסִימָן ס"ה (ס"א), עַיֵּן שָׁם. וּלְעִנְיָן אִם צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ בְּכֹהאי גַּוְנָא, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן ס"ה בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה קראה) שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה מַחֲלֹקֶת בֵּין הָאַחֲרוֹנִים. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה בְּכָאן (ד"ה שמע) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: (ז) **דְּוַקָּא בְּשֶׁלֹּא הִפְסִיק וְכוּ'.** סְבִירָא לְהוּ דְּזֶה גָּרַע מֵהֲסָח הַדַּעַת וְשִׂיחָה, דְּבָעִינַן שֶׁיִּהְיֶה תְּרוּעָה בָּאֶמְצַע, וּלְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ חֲדָא חֲדָא תְּקִיעָה, וּכְשֶׁמְּעָרֵב קוֹל אַחֵר מִתְקַלְקֵל הַסֵּדֶר. וְאַף עַל גַּב דְּהוּא בְּעַצְמוֹ לֹא תָּקַע, (פ) מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי כֻּלּוֹ לְצֵאת וּכְתוֹקֵעַ בְּעַצְמוֹ דָּמֵי. וְעוֹד כֵּן אִם שָׁמַע קוֹל שׁוֹפָר שֶׁאֵינוֹ רָאוּי בְּאוֹתוֹ סֵדֶר לֹא יָצָא, (יג) [מִכָּל מָקוֹם שֵׁשׁ הַקּוֹלוֹת שֶׁמִּקֹּדֶם לֹא בָּטְלוּ], וַיַּחֲזֹר וְיִתְקַע. (יג) וּמִכָּל מָקוֹם לֹא יְבָרֵךְ שׁוּב: (ח) **שֶׁאֵינוֹ רָאוּי בְּאוֹתוֹ בָּבָא.** כְּגוֹן (יד) שֶׁעוֹמֵד בְּתַשַׁ"ת וְשָׁמַע תְּרוּעָה, אוֹ שֶׁעוֹמֵד בְּתַרַ"ת וְשָׁמַע שְׁבָרִים. (טו) אֲבָל הָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דִּלְפִי פְּסַק הַמְחַבֵּר לְקַמָּן סִימָן תק"ץ סָעִיף ח', דַּאֲפִלּוּ בְּהִכְפִּיל הַשְּׁבָרִים אוֹ הַתְּרוּעָה שְׁתֵּי פְּעָמִים הֲוֵי הֶפְסֵק, הוֹא הַדִּין הָכָא בְּשָׁמַע שְׁנֵי שְׁבָרִים אוֹ שְׁתֵּי תְּרוּעוֹת זֶה אַחַר זֶה וְכֵן לָצֵאת, גַּם כֵּן מַפְסִיד כָּל הַשָּׁלֹשׁ קוֹלוֹת, וְצָרִיךְ לְתְקֹעַ מֵחָדָשׁ: **ג** (ט) **שֶׁתָּקְעוּ כֻּלָּם כְּאֶחָד וְכוּ'.** דְּהַיְנוּ שֶׁאֶחָד עָשָׂה תְּקִיעָה, וְהַשֵּׁנִי תְּרוּעָה, וְהַשְּׁלִישִׁי הַתְּקִיעָה הַשֵּׁנִיָּה, וְכֵן כֻּלָּם. וְאֵינוֹ יוֹצֵא בָּזֶה כְּדִמְסִיּם שָׁאֵין כָּאן פְּשׁוּטָה וְכוּ', דְּבָעִינַן שֶׁתְּהֵא תְּרוּעָה בָּאֶמְצַע, וּלְפָנֶיהָ וּלְאַחֲרֶיהָ תְּקִיעָה, וְלֹא שָׁיְיהִיוּ כָּל הַקּוֹלוֹת בְּבַת אַחַת, וְצָרִיךְ לְתְקֹעַ מֵחָדָשׁ. (טז) וּמִכָּל מָקוֹם הַבָּרְכָה לֹא הִפְסִיד אִם לֹא הִפְסִיק בְּדָבָר אַחֵר. (יז) וְיֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר דְּעַל כָּל פָּנִים יְדֵי תְּקִיעָה אַחַת יָצָא, (יח) וְצָרִיךְ לְהַשְׁלִים עָלֶיהָ שְׁמוֹנָה קוֹלוֹת מִתְּרוּעָה וְאֵילָךְ. (יט) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ יְדֵי תְּקִיעָה אַחַת לֹא יָצָא, וְצָרִיךְ לְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ כָּל הַתִּשְׁעָה קוֹלוֹת: (י) **וַאֲפִלּוּ אֶחָד תָּקַע בַּחֲצוֹצְרוֹת.** אַף עַל גַּב דְּהַקּוֹלוֹת מְשֻׁנִּים: (יא) **יָצָא וְכוּ'.** וְאַף עַל גַּב דִּבְכָל מָקוֹם אָמְרִינַן דְּתִרֵי קָלֵי לֹא מְשַׁתְּמְעִי (עַיֵּן לְעֵיל סִימָן קמ"א (ס"ב ובמ"ב שם סק"ו)), שָׁאנֵי הָכָא (כ) שֶׁהוּא מִצְוָה הַבָּאָה לְזְמַן וַחֲבֵיבָא לֵיהּ (כפ) דְּעָתֵיהּ לְשָׁמְעַ יָפָה. וְהֵיכִי שָׁתְּקְעוּ שִׁלְשָׁה בְּנֵי אָדָם בְּבַת אַחַת כָּל אֶחָד שִׁלְשָׁה קוֹלוֹת, (כג) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיָּצָא מִשּׁוּם תִּשְׁעָה קוֹלוֹת כֵּיוָן דְּתִרֵי קָלֵי מְשַׁתְּמְעִי גַּבֵּי שׁוֹפָר, וּמִשּׁוּם שֶׁשָּׁמַע כָּל הַשָּׁלֹשׁ תַּר"ת בְּפַעַם אַחַת אֵין קְפִידָא, דְּלֹא קָפְדִינַן רַק שֶׁיִּשְׁמַע תְּקִיעָה מִלְּפָנֶיהָ וּתְקִיעָה מִלְּאַחֲרֶיהָ וּתְרוּעָה בָּאֶמְצַע וְהָא שָׁמַע וְכֵן הוּא הַדִּין לְדִידָן שֶׁתּוֹקְעִין תַּשְׁר"ת וְתַשְׁ"ת וְתַר"ת, אִם שָׁמַע אוֹתָם מִשְּׁלֹשָׁה בְּנֵי אָדָם שֶׁכָּל אֶחָד תָּקַע סֵדֶר, שֶׁיּוֹצֵא כָּל הַתְּקִיעוֹת בִּשְׁמִיעָתוֹ בְּבַת אַחַת. (כג) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דַּאֲפִלּוּ בְּשׁוֹפָר אֵין תְּרֵי קָלֵי מְשַׁתְּמְעִי

בְּאוּר הֲלָכָה

לְתְקֹעַ וּמַיִם שׁוֹתְתִין עַל בְּרָכָיו, פּוֹסֵק עַד שֶׁיִּכְלוּ הַמַּיִם, וְחוֹזֵר לְתְקֹעַ מֵרֹאשׁ לְהַלָּן עַל הַסֵּדֶר. וְאִם תָּקַע בְּשָׁעָה שֶׁהַמַּיִם הָיוּ שׁוֹתְתִין, אוֹ אֲפִלּוּ מָצָא צוֹאָה בְּמְקוֹמוֹ, יָצָא, וּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לוֹ לַחֲזֹר וְלִתְקֹעַ בְּלִי בְּרָכָה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. דִּימָה זֶה לְדִינָא דִּקְרִיאַת שְׁמַע, **וְאִפְשָׁר שֶׁהַטַּעַם הוּא דְּכֵיוָן דְּקַיְּימָא לָן דְּצָרִיךְ כַּוָּנָה לְצֵאת יְדֵי הַמִּצְוָה שֶׁצִּוָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶה גּוֹפָא גַּם כֵּן חָשִׁיב כְּדִבְרֵי תוֹרָה,** [וְדוֹמְיָא דְּפִסְקַ הָרַמְ"א סִימָן פ"ד (ס"א) דְּאָסוּר לַעֲנוֹת אָמֵן בְּבֵית הַמֶּרְחָץ], וְלֹא גָּרַע מֵהֲרְהוּר בְּדִבְרֵי תוֹרָה. **וְגַם יֵשׁ לוֹמַר בְּמִשְׁיטוֹת דִּבְשָׁעָה שֶׁמְּקִים מִצְוָה בְּמַעַל הוּא עֲבוּדָה, וְאֵין לַעֲשׂוֹת עֲבוֹדַת ד' דֶּרֶךְ בִּזָּיוֹן,** דְּהוּא בְּכָלַל בִּזָּה מִצְוָה. וּגְדוֹלָה מִזּוֹ אָמְרוּ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּף ל"ג (ע"א) דְּאָסוּר לְצַחֵצֵחַ שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּמֵי רַגְלַיִם מִפְּנֵי הַכָּבוֹד, וְהוּא רַק הֶכְשֵׁר מִצְוָה, וְכָל שֶׁכֵּן הַמִּצְוָה עַצְמָהּ:

* **וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּוַקָּא בְּשֶׁלֹּא הִפְסִיק.** כָּתַב זֶה בְּלִשּׁוֹן יֵשׁ אוֹמְרִים, מִשּׁוּם דְּרַבָּנוּ תָּם (הובא בר"ן י: ד"ה מתקיף) וְכֵן בַּעַל הַמָּאוֹר (י. ד"ה אתקין) פְּלִיגִי עַל זֶה. אָמְנָם **קָשֶׁה שֶׁהֲרֵי הִמְחַבֵּר בְּעַצְמוֹ בְּסִימָן תק"ץ** סָעִיף ז' וְח' **סָתַם לְהַחְמִיר וְלֹא הֵבִיא שׁוּם דֵּעָה הַחוֹלֶקֶת,** וַאֲפִלּוּ בִּתְרוּעָה דְּקִילָא אַחַר תְּרוּעָה דְּקִילָא טְפֵי וְכֹמוֹ שֶׁמְּצִינוּ בָּאֻמָּת בְּאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' רסט) בְּשֵׁם הֵ"א לְהָקֵל בָּזֶה. **וְאֶפְשָׁר דְּנָקַט בִּלְשׁוֹן יֵשׁ אוֹמְרִים מִשּׁוּם דְּהַהֶפְסֵק הוּא רַק עַל יְדֵי שְׁמִיעָה,** וּכְמוֹ שֶׁחִלֵּק בָּזֶה בְּלִבּוּשׁ (ס"ב) וּבְמֶגֵּן אַבְרָהָם (סק"ג) לְעִנְיַן תְּרוּעָה אַחַר תְּרוּעָה, **וְצָרִיךְ עִיּוּן.** וּמְצָאתִי בְּפְרִי חָדָשׁ (ס"ב) שֶׁעָמַד בָּזֶה:

ג * **וְאִם שְׁנַיִם תָּקְעוּ כְּאֶחָד כָּל הַסֵּדֶר. עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (ס"ק יא) **לְעִנְיַן אִם תָּקְעוּ שִׁלְשָׁה בְּיַחַד כָּל אֶחָד סֵדֶר אֶחָד וְהוּא הָיָה בְּדַעְתּוֹ לְצֵאת בָּזֶה יְדֵי כֻּלָּם, וְהוּא מִן הָרִיטְבָ"א** (לד: ד"ה ה"ג מתשעה), וּמִטַּעַם דְּתִרֵי קָלֵי מְשַׁתְּמְעִי. **וְהֵיכִי אוֹמְרִים בְּתָרָא הוּא גַּם כֵּן מֵרִיטְבָ"א** (שם), **וְכֵן הֵבִיא סְבָרָא זוֹ הָרַשְׁבָּ"א בְּחִדּוּשָׁיו** (לד. ד"ה ה"ג מתשעה) בְּסוּגְיָא דְּתַשַׁע תְּקִיעוֹת בְּתֵירוּצָא קַמָּא. **וְנִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי דִּלְדַעְתּוֹ זוֹ אִם כֵּן לָצֵאת יְדֵי כֻּלָּם גַּם יְדֵי אֶחָד לֹא יָצָא, יְדֵי אַחַת דְּקָאֲמַר כֵּנָותָן בְּכֵנָן רַק לְאַחַת אֵז יָצָא,** מִשּׁוּם דְּהֵיכִי דְּחָבִיב לֵיהּ וְיָהִיב דַּעְתֵּיהּ אֵין קוֹל הַשֵּׁנִי שֶׁאֵינוֹ חָפֵץ בּוֹ מַפְרִיעוֹ מִלִּשְׁמֹעַ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּהֵיכִי שֶׁצָּרִיךְ לִשְׁנֵי הַקּוֹלוֹת לֹא יָצָא כְּשׁוּם אֶחָד מֵהֶם, דְּאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמֹעַ הַיֵּטֵב שְׁנֵי קוֹלוֹת. וְאַף דְּבִסּוּגְיָא שָׁם (כז.) מוּכָח דִּשְׁומֵעַ שׁוֹפָר וַחֲצוֹצְרוֹת בְּיַחַד יְוֹצֵא וְאַף עַל גַּב דְּגַם הַחֲצוֹצְרוֹת צְרִיךְ לִשְׁמֹעַ, צְרִיךְ לוֹמַר דְּאֵין הַחֲצוֹצְרוֹת עִקַּר חִיּוּב בְּאַפֵּי נַפְשֵׁהּ וְאֵינוֹ אֶלָּא מְתַקְּנֵי הַשּׁוֹפָר, וַאֲפִלּוּ לֹא שָׁמַע קוֹל הַחֲצוֹצְרוֹת הֵיטֵב נָמֵי לָא אִיכְּפַת לָן. וְכֵן מָצָאתִי לְרִיטְבָ"א בְּדַף כ"ז (ע"א ד"ה ה"ג אלא תרתי) שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן כְּדִבְרֵינוּ וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, דְּהָתָם אֵין צְרִיךְ אֶלָּא לִשְׁמֹעַ קוֹל אֶחָד דְּהֵינוּ הַשּׁוֹפָר שְׁמִצְוַת הַיּוֹם בְּשׁוֹפָר, וּלְהֵכִי שַׁפִּיר מִשְׁתַּמְּעִי לְכַוֵּן בְּקוֹל הַשּׁוֹפָר שֶׁהוּא צְרִיךְ לִשְׁמֹעוֹ מִבֵּין קוֹלוֹת הַחֲצוֹצְרוֹת. וּמִסְּתֵּם שָׁם הָא לִשְׁמֹעַ שְׁנֵיהֶם מַמָּשׁ בְּצָרִיךְ לָהֶם, אֲפִלּוּ מִתְּרֵי גַּבְרֵי לָא מִשְׁתַּמְּעִי וְכִדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמָּן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּבְוַדַּאי כֵּוָן לְסוּגְיָא דְּשָׁמַע תֵּשַׁע תְּקִיעוֹת שֶׁהֶעֱתִקְנוּ דִּבְרֵיהֶם מִשָּׁם. וּלְפִי זֶה בִּמְכֻוָּן לְתַרְוַיְיהוּ לֹא יָצָא כְּלָל לְדַעְתּוֹ זוֹ, **וּכְבָר כָּתַב הָרִיטְבָ"א** (לד: שם) **דְּיֵשׁ לְחוּשׁ לְהַחְמִיר:**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(י) דְּכָל סֵדֶר הוּא עִנְיָן בְּפְנֵי עַצְמוֹ. **וְנִרְאֶה לִי דְּהוּא הַדִּין בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה גַּם כֵּן צָרִיךְ לַחֲזֹר וְלִתְקֹעַ,** וְדוֹמְיָא שְׁכָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א) בְּסָעִיף קָטָן ג' דְּאֵין לְזַלְזֵל בְּכֹהאי גַּוְנָא, גַּם דִּלְכְמָה דְּבָרִים אָמְרִינַן דְּשֵׁנִי יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כְּאֶחָד יוֹמָא דְּמִיָּא, גַּם דְּדַעַת הַתּוֹסָפוֹת (ברכות כב: ד"ה אלא) וְהָרא"ש (ברכות פ"ג סי' כג) דְּבְכָל דָּבָר אַף בְּדִרַבָּנָן אִם שָׁהָא מִחֲמַת אֹנֶס חוֹזֵר לְרֹאשׁ, [וְהַלְּבוּשׁ (סי' סה ס"א) וְהַבַּ"ח (סי' סה ס"א, וסי' תכב ס"ג) וְהָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"א) עוֹמְדִים בְּשִׁיטָתָם וְדִלְא כְּהַדְרֵכֵי מֹשֶׁה (סי' תכב סק"ה)]. וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ב). **וּמִיהוּ לֹא יָרֵךְ שׁוּב:** (יא) מְפָרְשִׁים:

(יב) וּכְפִי הַמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן תק"ץ (ס"ט) בְּמְפָרְשִׁים. וְעַיֵּן בְּמִשְׁה אֶפְרַיִם שָׁם בְּסָעִיף ל"ב: (יג) שָׁהֲרֵי דִּין זֶה אֵינוֹ לְכֵלִי עַלְמָא, וּלְרַבֵּנוּ תָּם (הובא בר"ן י: ד"ה מתקיף) וּלְבַעַל הַמָּאוֹר (י. ד"ה אתקין) אֵינוֹ אֶלָּא לְכַתְּחִלָּה, וְגַם לְהָרַשְׁבָּ"א (לד. ד"ה ודילמא) לֹא פְּסִיקָא לֵיהּ הַאי דִּינָא: (יד) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה שמע): (טו) ט"ז (סק"ב) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ב) וּפְרִי חָדָשׁ וּנְהַר שָׁלוֹם (סק"ג). דְּלֹא כְּלִבּוּשׁ וּמֶגֵּן אַבְרָהָם (סק"ג) דְּחִלְקוּ בְּכֹהאי גַּוְנָא זֶה בֵּין תְּקַע לְשָׁמַע הַתְקִיעָה מֵאַחַר: **ג** (מז) פָּשׁוּט, וּכְמוֹ בְּכָל מָקוֹם שֶׁשָּׁנָה בְּתִקְיעָתוֹ וְתוֹקֵעַ מֵחָדָשׁ דְּלֹא הָוֵי הֶפְסֵק, וּבְפֶרֶט לְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁתְּקִיעָה אַחַת עוֹלָה לוֹ. וְכֵן כָּתַב בְּמִשְׁה אֶפְרַיִם (ס"ו): (יז) רִיטְבָ"א (לד: ד"ה ה"ג מתשעה). (יח) וּמִסְּיֵם הָרִיטְבָ"א וְכֵן הַסְּכִים בְּפְרִי חָדָשׁ: (יט) וּכְתַב הָרִיטְבָ"א בְּשֵׁם הַרַשְׁבָּ"א דְּאֲפִלּוּ בְּשׁוֹפָר לֹא יָצָא, וְצָרִיךְ לְהַתְחִיל מֵחָדָשׁ כָּל הַתִּשְׁעָה קוֹלוֹת, וְכֵן הוּא בְּהַגָּהוֹת אַשְׁרִי (פ"ג סי' פ) וְכֵן הוּא בְּרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נ"ח ח"ג) וּבְמִשְׁה אֶפְרַיִם (ס"ו) וּבְמִשְׁה הָאֲגָדוֹל (מצות תקיעה ס"ק ב) וּבְמִשְׁה הַגְּדוֹלָה (ה"

הִלְכוֹת רֹאשׁ הַשָּׁנָה סִימָן תקפח תקפט

רִאשׁוֹנָה וְזֶה צָרִיךְ פְּשׁוּטָה אַחֲרוֹנָה, * תְּקִיעָה אַחַת מוֹצִיאָה אֶת (ג) (יב) שְׁנֵיהֶם: ה [ז]יוֹם טוֹב שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁחָל לִהְיוֹת (ג) בְּשַׁבָּת (יג) אֵין תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר. הַגָּהּ: (יד) וְאָסוּר לְטַלְטְלוֹ, אִם לֹא (טו) לְצֹרֶךְ (ד) גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ (אור זרוע (ח"ג סי' פו) והגהות אשרי סוף פרק במה מדליקין (שנת פ"ג סי' כד)):

תקפט מִי הֵם הָרְאוּיִים לִתְקִיעַת שׁוֹפָר. וּבוֹ ט' סְעִיפִים:

א [א]כָּל (א) שֶׁאֵינוֹ מְחֻיָּב בַּדָּבָר אֵינוֹ מוֹצִיא אֲחֵרִים יְדֵי חוֹבָתָן: ב [ב]חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה (ב) וְקָטָן פְּטוּרִים. וְחֵרֵשׁ, [ג]אֲפִלּוּ מְדַבֵּר וְאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אֵינוֹ מוֹצִיא, (ג) דְּכֵיוָן דְּאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ לָאו בַּר חִיּוּבָא הוּא. הַגָּהּ: (ד) אֲבָל (ה) שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר, מוֹצִיא אֲחֵרִים יְדֵי חוֹבָתָן (בית יוסף (ד"ה אדם הראוי)): **ג [ד]אִשָּׁה פְּטוּרָה מִשּׁוּם דְּהָוֵי מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא: ד [ה]אַנְדְּרוֹגִינוֹס (ה) מוֹצִיא אֶת מִינוֹ. טֻמְטוּם, (ו) אֲפִלּוּ אֶת (ג) מִינוֹ אֵינוֹ מוֹצִיא: ה [ו]מִי שֶׁחֶצְיוֹ עֶבֶד וְחֶצְיוֹ בֶּן חוֹרִין אֵינוֹ מוֹצִיא (ז) אֲפִלּוּ עַצְמוֹ, וְצָרִיךְ שֶׁיִּתְקַע לוֹ בֶּן חוֹרִין לְהוֹצִיאוֹ: ו [*] [ז]אַף עַל פִּי שֶׁנָּשִׁים פְּטוּרוֹת, (ח) יְכוֹלוֹת לִתְקֹעַ. (ט) [ח]וְכֵן אַחַר שֶׁיָּצָא כְּבָר, יָכוֹל לִתְקֹעַ לְהוֹצִיאָן,**

ז מִשְׁנָה רֹאשׁ הַשָּׁנָה כ"ט (ע"ב).
א שָׁם בַּמִּשְׁנָה (כט.).
ב שָׁם. ג כָּל בּוֹ (סי' סד) וְרַשְׁבַּ"ץ (תשב"ץ ח"ג סי' קיג). ד מִשְׁנָה קִדּוּשִׁין כ"ט (ע"א). ה בְּרַיְיתָא רֹאשׁ הַשָּׁנָה שָׁם.
ו מֵימְרָא וּבְרַיְיתָא שָׁם.
ז בְּרַיְיתָא ל"ג (ע"א) וּכְאוֹקִימְתָא דְּאַבַּיֵי דְּרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא וְכֵן פָּסַק הָרֹא"ש (פ"ד סי' ז) בְּשֵׁם (ר"ח) [רַבֵּנוּ תָּם] וְהָרַב הַמַּגִּיד (פ"ב ה"ב) בְּשֵׁם רַשְׁבָּ"א (לג. ד"ה ר' יוסי) בְּשֵׁם הָרִאשׁוֹנִים וְכֵן פָּסַק הָרַ"ן (ט: ד"ה ולענין הלכה וד"ה ומ"מ אע"פ) מִמַּה שֶׁאָמְרוּ (ב"ק לח.) גָּדוֹל הַמְצֻוֶּה וְעוֹשֶׂה וְכוּ' מִדְּקָאָמַר גָּדוֹל שְׁמַע מִינַּהּ דְּאֵינוֹ מְצֻוֶּה וְעוֹשֶׂה נַמִּי יֵשׁ לוֹ שָׂכָר. ח טוּר בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי (סי' תקלד) וְהָרֹא"ש (שם).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ו [בשו"ע] אַף עַל פִּי שֶׁנָּשִׁים פְּטוּרוֹת כו'. וְכָתַב בְּשַׁאֲגַת אַרְיֵה סִימָן ק"ד שֶׁיּוֹתֵר רָאוּי לְאִישׁ לִתְקֹעַ לְאִשָּׁה מִשֶּׁתִּתְקַע הִיא לְעַצְמָהּ אוֹ אִשָּׁה לְאִשָּׁה. וְעַיֵּן שָׁם סִימָן ק"ו שֶׁאָסוּר לְהוֹצִיא לוּלָב אוֹ שׁוֹפָר לִרְשׁוּת הָרַבִּים לְצֹרֶךְ אִשָּׁה שֶׁתִּטֹּל לוּלָב אוֹ תִּשְׁמַע תְּקִיעַת שׁוֹפָר. וְעַיֵּן שָׁם סִימָן ק"ז שֶׁמֻּתָּר לְהוֹצִיא לִרְשׁוּת הָרַבִּים לְצֹרֶךְ אִישׁ שֶׁהוּא מְסֻפָּק

בְּאֵר הֵיטֵב

ד (ג) שְׁנֵיהֶם. דַּוְקָא כָּל הַתְּקִיעָה נוּכַל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לָזֶה וְלָזֶה, אֲבָל לְהַפְסִיק חַד תְּקִיעָה חֶצְיָהּ לָזֶה וְחֶצְיָהּ לָזֶה לֹא. טַ"ז (סק"ד): **ה (ג) בְּשַׁבָּת.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וְטַ"ז (סק"ה). וְדַע שֶׁהָרַמְבַּ"ם וְרַשִּׁ"י זַ"ל פְּלִיגִי בְּפֵרוּשׁ מִקְדָּשׁ וּמְדִינָה, דְּהָרַמְבַּ"ם זַ"ל (בפיה"מ ר"ה כט:) סְבִירָא לֵיהּ דִּבְכָל מָקוֹם שֶׁנִּזְכַּר מִקְדָּשׁ, יְרוּשָׁלַיִם בִּכְלָל, וּמְדִינָה הַיְינוּ שְׁאָר גְּבוּלִים, אֲבָל יְרוּשָׁלַיִם אֵינוֹ בִּכְלַל מְדִינָה. וְרַשִּׁ"י זַ"ל (כט: ד"ה אבל לא במדינה) סְבִירָא לֵיהּ דְּמִקְדָּשׁ הַיְינוּ מִקְדָּשׁ דַּוְקָא, וּמְדִינָה הַיְינוּ יְרוּשָׁלַיִם וּשְׁאָר גְּבוּלִים. וְשָׁמַעְתִּי מַקְשִׁים מִשֵּׁם חַכְמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מֵהָא דְּאָמְרִינַן בְּיוֹמָא (כא.) עַל מַתְנִיתִין (אבות פ"ה מ"ה) דַּעֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וּפָרִיךְ בַּגְּמָרָא פָּתַח בְּמִקְדָּשׁ וְסִיֵּם בִּירוּשָׁלַיִם, וּכְפִי דַּעַת הָרַמְבַּ"ם דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּבִכְלַל מִקְדָּשׁ הָוֵי יְרוּשָׁלַיִם אִם כֵּן מַאי פָּרִיךְ, הָא בִּכְלַל מִקְדָּשׁ הָוֵי יְרוּשָׁלַיִם. וְעַיֵּן יַד אַהֲרֹן (הגה"ט) שֶׁהִרְבָּה לְהַקְשׁוֹת עוֹד: **(ד) גּוּפוֹ.** וּבְיוֹם טוֹב אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ כְּלָל כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר סִימָן תרס"ה (סעיפים א-ב), דְּהֻקְצָה לְמִצְוָתוֹ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה):

ב (א) שׁוֹמֵעַ. אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל אַחֵר לְבָרֵךְ וְהוּא תּוֹקֵעַ. בַּ"ח (ס"א). וְחֵרֵשׁ שֶׁשּׁוֹמֵעַ עַל יְדֵי כְּלִי כְּמִין חֲצוֹצְרוֹת, חַיָּב בְּשׁוֹפָר. הֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (ח"ב) סִימָן מ"ה: **ד (ג) מִינוֹ.** דְּשֶׁמָּא טֻמְטוּם זֶה נְקֵבָה וְזֶה זָכָר, אֲבָל אַנְדְּרוֹגִינוֹס שָׁוִין כֻּלָּם, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם זַכְרוּת וְנַקְבוּת, כֵּן הוּא בְּרַמְבַּ"ם בְּהִלְכוֹת אִישׁוּת (פ"ב הכ"ד) וְכֵן כָּתַב רַמָּ"א בְּסִימָן

בֵּאוּר הֲלָכָה

ד * תְּקִיעָה אַחַת מוֹצִיאָה אֶת שְׁנֵיהֶם. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ דַּוְקָא כָּל הַתְּקִיעָה וְכוּ' הוּא מִדִּבְרֵי הַטַּ"ז (סק"ד), וְהַיְינוּ בְּשֶׁמָּשַׁךְ לְכָל אֶחָד שִׁעוּר תְּקִיעָה. **וּמַשְׁמַע מִלְּבוּשֵׁי שְׂרָד דְּדִבְרֵי הַטַּ"ז קָאֵי לְדֵעָה רִאשׁוֹנָה שָׁם בְּסִימָן תקפ"ז** (ס"ג), **אֲבָל לְדֵעָה שְׁנִיָּה דְּלָא בָּעִינַן כּוּלָּא תְּקִיעָה יוֹצְאִין בָּזֶה.** וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי מִלְּשׁוֹן הַטַּ"ז מַשְׁמַע דְּדַעְתּוֹ דְּבָזֶה שֶׁצָּרִיךְ לְהַפְסִיק הַתְּקִיעָה לִשְׁנַיִם גָּרַע טְפֵי, וּכְמוֹ דְּאִיתָא שָׁם בַּסּוּגְיָא (כח.) לְעִנְיַן חַד גַּבְרָא, דַּאֲפִלּוּ אִם נֹאמַר דְּדֵי בִּתְחִלַּת הַתְּקִיעָה אוֹ בְּסוֹפָהּ לְבַד, מִכָּל מָקוֹם הֵיכִי דְּצָרִיךְ לְהַפְסִיקָהּ לִשְׁנַיִם גָּרַע טְפֵי, הָכָא נַמִּי בְּעִנְיָנֵנוּ בִּתְרֵי גַּבְרֵי הֵיכִי דְּצָרִיךְ לְהַפְסִיקָהּ לִשְׁנַיִם לָא מְהַנֵּי, אָכֵן בְּסֵפֶר נְהַר שָׁלוֹם (סק"ה) חוֹלֵק עַל הַטַּ"ז וְדַעְתּוֹ דַּאֲפִלּוּ לְדֵעָה רִאשׁוֹנָה שָׁם יוֹצֵא בָּזֶה. דְּעַד כָּאן לָא פְּלִיגִי בְּסוֹף סִימָן דִּלְעֵיל אֶלָּא הֵיכָא דִּתְחִלָּתָהּ לָא הָוֵי בְּחִיּוּב, אֲבָל אִי כּוּלָּא בְּחִיּוּבָא לְכוּלֵּי עָלְמָא יָצָא, וְאֵין זֶה עִנְיָן לְאַפְסוּקֵי תְּקִיעָתָא, שֶׁלֹּא נֶאֱמַר אֶלָּא לְחַד גַּבְרָא שֶׁאֵינָהּ עוֹלָה לוֹ לִשְׁנֵי תְּקִיעוֹת כֵּיוָן שֶׁנִּתְחַיֵּב בְּקוֹלוֹת מֻפְסָקִים, עַיֵּן שָׁם. **וְצָרִיךְ עִיּוּן:**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כְּדֵי לָצֵאת בִּשְׁתֵּיהֶם, וְלֹא יָצָא אֶלָּא בְּאַחַת מֵהֶם, וְרָאוּי לְהַחְמִיר כִּסְבָרָא זוֹ. וְעַיֵּן בֵּאוּר דֵּעָה זוֹ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ואם שנים): **ד (יב) שְׁנֵיהֶם.** דַּוְקָא כָּל הַתְּקִיעָה נוּכַל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לָזֶה וְלָזֶה, אֲבָל לְהַפְסִיק חַד תְּקִיעָה חֶצְיָהּ לָזֶה וְחֶצְיָהּ לָזֶה, כְּגוֹן שֶׁתָּקַע תְּקִיעָה אֲרֻכָּה שֶׁיֵּשׁ בָּהּ כְּשִׁעוּר שְׁתֵּי תְּקִיעוֹת, וְאֶחָד הִתְכַּוֵּן לָצֵאת מֵרֹאשָׁהּ עַד חֶצְיָהּ, וְהַשֵּׁנִי מֵחֶצְיָהּ עַד סוֹפָהּ, לֹא מְהַנֵּי וְלֹא מִידִי, דְּלֹא מַפְסְקִינַן לָהּ לַחֲצָאִין, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תקפ"ז בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י"ד: **ה (יג) אֵין תּוֹקְעִין בְּשׁוֹפָר.** גְּזֵרָה שֶׁמָּא (כד) יִטְּלֶנּוּ בְּיָדוֹ לֵילֵךְ אֵצֶל בָּקִי לִלְמֹד, וְיַעֲבִירֶנּוּ אַרְבַּע אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים: **(יד) וְאָסוּר לְטַלְטְלוֹ.** דְּהוּא כְּלִי (כה) שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְאִסּוּר: **(טו) לְצֹרֶךְ גּוּפוֹ.** שֶׁרוֹצֶה לִשְׁאֹב בּוֹ מַיִם וּכְהַאי גַּוְנָא. (כו) וְדַוְקָא בְּשַׁבָּת מֻתָּר, דְּכֵיוָן דְּאֵין תּוֹקְעִין לֹא הֻקְצָה לְמִצְוָתוֹ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיוֹם טוֹב אַף שֶׁאֵין אִסּוּר טִלְטוּל בְּשׁוֹפָר אֲפִלּוּ כָּל הַיּוֹם [וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן תקצ"ו בְּטַ"ז סָעִיף קָטָן ב'], (כז) מִכָּל מָקוֹם לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ אָסוּר, שֶׁהֲרֵי הֻקְצָה לְמִצְוָתוֹ, וּכְמוֹ לְעִנְיַן אֶתְרוֹג. עַיֵּן בְּסִימָן תרס"ה (סעיפים א-ב):

א (א) שֶׁאֵינוֹ מְחֻיָּב בַּדָּבָר. הַיְנוּ שֶׁאֵינוֹ מְחֻיָּב בְּעֶצֶם וּכְדִלְקַמֵּיהּ, אֲבָל אִם הוּא מְחֻיָּב אֶלָּא שֶׁיָּצָא בְּהַמִּצְוָה (א) יָכוֹל לְהוֹצִיא, וַאֲפִלּוּ לְבָרֵךְ בִּשְׁבִיל חֲבֵרוֹ: **ב (ב) וְקָטָן.** אֲפִלּוּ אִם הוּא בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יָדְעִינַן שֶׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת (ג) אֵינוֹ יָכוֹל לִתְקֹעַ לְהוֹצִיא אֲחֵרִים: **(ג) דְּכֵיוָן דְּאֵינוֹ שׁוֹמֵעַ וְכוּ'.** שֶׁהֲרֵי אָנוּ מְבָרְכִין וְצִוָּנוּ לִשְׁמֹעַ קוֹל שׁוֹפָר: **(ד) אֲבָל שׁוֹמֵעַ וְאֵינוֹ מְדַבֵּר וְכוּ'.** וַאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה יָכוֹל אַחֵר לְבָרֵךְ וְהוּא תּוֹקֵעַ [אַחֲרוֹנִים]. חֵרֵשׁ שֶׁשּׁוֹמֵעַ עַל יְדֵי כְּלִי כְּמִין חֲצוֹצְרוֹת (ג) חַיָּב בְּשׁוֹפָר: **ד (ה) מוֹצִיא אֶת מִינוֹ.** דְּכָל אַנְדְּרוֹגִינוֹס שָׁוִין, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם זַכְרוּת וְנַקְבוּת, וְאִם הוּא בִּכְלָל זָכָר גַּם חֲבֵרוֹ הוּא בִּכְלָל זָכָר, אֲבָל אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא אֶת שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ דְּשֶׁמָּא הוּא בִּכְלָל נְקֵבָה: **(ו) אֲפִלּוּ אֶת מִינוֹ וְכוּ'.** דְּשֶׁמָּא אִם יִקָּרַע יִמָּצֵא שֶׁטֻּמְטוּם זֶה נְקֵבָה וַחֲבֵרוֹ זָכָר. וְאַף בְּיוֹם שֵׁנִי שֶׁהוּא דְּרַבָּנָן נָקְטִינַן כְּכָל חֻמְרַת יוֹם רִאשׁוֹן, וּמִיהוּ אַף בְּיוֹם רִאשׁוֹן אִם שָׁמַע זָכָר מִטֻּמְטוּם, חוֹזֵר וְתוֹקֵעַ בְּלֹא בְּרָכָה [פְּרִי מְגָדִים (מש"ז סק"א)]. טֻמְטוּם וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס אַף דְּחַיָּבִין לִתְקֹעַ מִכָּל מָקוֹם לֹא יְבָרְכוּ, דִּבְרָכָה הוּא דְּרַבָּנָן וּסְפֵיקָא לְקֻלָּא [וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן י"ז סָעִיף ב']: **ה (ז) אֲפִלּוּ עַצְמוֹ.** דְּלֹא אָתֵי צַד עַבְדוּת שֶׁבּוֹ (ד) וּמוֹצִיא צַד חֵרוּת שֶׁבּוֹ: **ו (ח) יְכוֹלוֹת לִתְקֹעַ.** וְלֹא אָמְרִינַן דְּכֵיוָן דִּפְטוּרוֹת יֵשׁ חִלּוּל יוֹם טוֹב בִּתְקִיעָתָן, (ה) דְּקַיְמָא לָן (ב"ק לח.) גָּדוֹל הַמְצֻוֶּה וְעוֹשֶׂה מִמִּי שֶׁאֵינוֹ מְצֻוֶּה וְעוֹשֶׂה, אַלְמָא דְּמִי שֶׁאֵינוֹ מְצֻוֶּה וְעוֹשֶׂה נַמִּי שָׂכָר יֵשׁ לוֹ. וְהוּא הַדִּין (ו) קָטָן יָכוֹל לִתְקֹעַ אַף לְכַתְּחִלָּה כְּדֵי שֶׁיִּתְחַנֵּךְ, וְכִדְאִיתָא לְקַמָּן בְּסִימָן תקצ"ו (ס"א) בַּהַגָּ"הּ: **(ט) וְכֵן אַחַר שֶׁיָּצָא כְּבָר.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר אַף שֶׁיָּצָא, וְלֹא אָמְרִינַן דְּכֵיוָן שֶׁהוּא עַצְמוֹ אֵינוֹ צָרִיךְ עַתָּה לִתְקֹעַ תּוּ עוֹבֵר מִשּׁוּם שְׁבוּת כְּשֶׁתּוֹקֵעַ בִּשְׁבִילָן, דְּמִכָּל מָקוֹם קְצָת מִצְוָה יֵשׁ לָהֶן בִּתְקִיעָתָן כַּנַּ"ל:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (כד) גְּמָרָא (כט:): **(כה)** עַיֵּן בְּבֵאוּר הַגְּרָ"א (ד"ה ואסור): **(כו)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(כז) אֲבָל לְצֹרֶךְ מְקוֹמוֹ מֻתָּר** [סִדּוּר עַמּוּדֵי שָׁמַיִם (שער הפנה עין זוכר ניצוץ ג אות ו) וּפָשׁוּט]: **א (א)** כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן תקפ"ה (ס"ב): **ב (ג)** מְבֹאָר בַּפּוֹסְקִים דַּחֲזָקָה דְּרָבָא (נדה מו.) אֵינוֹ מוֹעִיל לְעִנְיַן דְּאוֹרַיְיתָא: **(ג)** אַחֲרוֹנִים: **ה (ד)** גְּמָרָא (כט.): **ו (ה)** פּוֹסְקִים: **(ו)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) וּדְלֹא כְּבַ"ח (ס"א):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah